

ФОРМА
рішення спеціалізованої вченої ради
ДФ 76.051.036 про присудження ступеня
доктора філософії

Спеціалізована вчена рада ДФ 76.051.036 Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Міністерства освіти і науки України, м.Чернівці прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 11 «Математика і статистика» на підставі прилюдного захисту дисертації «Апроксимація початкових і крайових задач для диференціально-функціональних рівнянь та їх числове моделювання» спеціальністю 113 «Прикладна математика»

«19» грудня 2023 року.

Візінської Ірини Іванівни 1994 року народження,
громадянки України
освіта вища: закінчила у 2017 році Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича за спеціальністю «середня освіта» та в 2018 році Чернівецький національний університет Юрія Федьковича за спеціальністю «Прикладна математика».

Дисертацію виконано у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, місто Чернівці

Науковий керівник: Черевко Ігор Михайлович доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри математичного моделювання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Здобувач має 14,5 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3,5 статей у наукових фахових виданнях України:

1. Іліка С.А., Тузик (Візінська) І.І., Піддубна Л.А. Черевко І.М. Апроксимація лінійних диференціально-різницевих рівнянь та їх застосування. Буковинський математичний журнал, 2018. Т. 6, № 3-4. С. 80-83. DOI: 10.31861/bmj2018.03.080
2. Іліка С.А., Тузик (Візінська) І.І., Черевко І.М. Апроксимація неасимптотичних коренів квазіполіномів диференціально-різницевих рівнянь нейтрального типу. Буковинський математичний журнал, 2020. Т. 8, № 1. С. 110–117. DOI: 10.31861/bmj2020.02.090

3. Тузик (Візінська) І.І., Черевко І.М. Апроксимація крайових задач для інтегро-диференціальних рівнянь із запізненням. Буковинський математичний журнал, 2022 . Т.10, № 1 . С. 120-128. DOI: 10.31861/bmj2022.01.11
4. Дорош А.Б., Тузик (Візінська) І.І., Черевко І.М. Схеми апроксимації крайових задач для інтегро-диференціальних рівнянь із запізненням. Нелінійні коливання, 2023. 26, № 1. С. 33-41. DOI: 10.37863/nosc.v26i1.1410
5. Візінська І.І. Моделювання стійкості диференціально-різницевих рівнянь із запізненням. Буковинський математичний журнал, 2023. Т.11, № 1. С.71-79. DOI: 10.31861/bmj2023.01.06

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Бігун Ярослав Йосипович, доктор фізико математичних наук, професор, завідувач кафедри прикладної математики та інформаційних технологій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Без зауважень.

Клевчук Іван Іванович, доктор фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри математичного моделювання Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Зауваження:

1. Схеми апроксимації, наведені в роботі для диференціально-різницевих рівнянь із сталими запізненнями. Чи можна перенести дану методику на випадок рівнянь із змінним запізненням?
2. Наведені в роботі модельні приклади, розглядаються для систем не вище другого порядку. Як реалізувати на практиці запропоновані в роботі алгоритми для систем із запізненням розмірність яких більша двох?
3. У зауваженні 4.1 на ст. 109 замість терміну «апроксимуюча стійкість» потрібно вживати асимптотична стійкість.
4. У розділі 2 для рівнянь нейтрального типу із сталими коефіцієнтами треба накласти умову, яка б забезпечувала існування такого числа b <math>b</math> щоб існувало не більше ніж скінченне число коренів характеристичного рівняння, у яких дійсні частини більші b .
5. Дисертаційна робота добре стилістично і грамотно оформлена, хоча і містить незначну кількість технічних неточностей (ст. 63, 68 , 109).

Малик Ігор Володимирович, доктор фізико-математичних наук, доцент, професор кафедри математичних проблем управління і кібернетики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Зауваження:

1. У роботі містяться ряд неточностей та описок. Наприклад, для відрізка траєкторії x_t використовується поняття «функція», проте точніше

використовувати поняття «відображення» або «оператор»; функція $\eta(t, \theta)$ після формули (1.4) визначено невірно, оскільки не відповідає рівнянню (1.4); у рівності (2.80) здійснюється ділення матричних функцій (2.79), тому потрібно уточнити чи в (2.79) пропущено операція взяття визначника, чи у (2.80) потрібно використовувати обернену матрицю; не зовсім зрозуміла назва в п. 2.6., можливо краще було б назвати «Дослідження стійкості...» а не «Моделювання стійкості ...»; у формулі (3.74) повинна бути наближена рівність.

2. У багатьох твердженнях дисертаційної роботи точність наближення залежить від розмірності m апроксимуючої системи, а саме у розділах 2 та 3 отримують оцінки $O(\frac{1}{\sqrt{m}})$. Оскільки явної залежності від величини m дістати не вдається, тоді не зовсім зрозуміло які розмірність вибирати на практиці, щоб забезпечити потрібну точність апроксимації.

3. Для побудови схеми апроксимації лінійного диференціально-рфункціолнального рівняння в п. 2.4. застосовано квадратурну формулу лівих прямокутників та квадратурну формулу трапеції. Доцільно було б провести аналіз впливу похибки такої заміни з них є ефективнішою та порівнювати із більш точними методами Рунге-Кутти вищого порядку.

4. Варто порівняти складність розв'язання систем із запізненням (наприклад, метод кроків) та відповідної апроксимуючої системи у випадку лінійності першої. Даний аналіз варто проводити на основі розріджених матриць для систем, оскільки права частина містить розріджену матрицю.

Слюсарчук Василь Юхимович, доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри вищої математики навчально-наукового інституту автоматики, кібернетики та обчислювальної Національного університету водного господарства та природокористування, член-кореспондент НАН України. Зауваження:

1. В оцінках точності наближень фігурують функції $\delta(\rho)$. При цьому частина

з них у формулах (2.22), (2.52), (2.55) залежить від $\frac{\tau}{m}$, а частина у

формулах (2.41), (2.42), (3.22) від $\frac{\tau}{\sqrt{m}}$. Бажано було б дотримуватись

однакових позначень.

2. У роботі вживаються скорочення ДРР, ДФР, які не внесені до переліку умовних позначень і скорочень.

3. У п.4 ст. 112 для алгоритму знаходження верхньої межі запізнення для якої зберігається стійкість уточнюючий крок має бути змінним, як і в п. 5,

щоб коректно реалізувати схему поділу відрізка навпіл при уточненні верхньої межі.

4. Бажано б більш детально описати застосування в числових експериментах застосування процедури roots із бібліотеки NumPy.

Хусаїнов Денис Яхьєвич, доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри моделювання складних систем факультету комп'ютерних наук та кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Зауваження:

1. У правій частині формули (2.58) на сторінці 58 допущена технічна описка. Замість $\frac{\tau(m-K)}{m}$ повинно бути $\frac{\tau(m-i)}{m}$.

2. При побудові множини E в п 3.1.1, що пов'язана із відхиленнями аргумента $\tau_i(x)$, доцільно було б детальніше акцентувати увагу чому в точках цієї множини друга похідна розв'язку взагалі кажучи може бути розривною.

3. У розділі 4 доцільно було б описати методику застосування процедури roots із бібліотеки NumPy для знаходження коренів многочленів високого степеня.

Цікаво було б розглянути можливість поширення схем апроксимації початкових та крайових задач для систем диференціально-різницевих рівнянь запізнюючого типу на крайові задачі змішаного типу (mixed type), що містять, наприклад, одночасно і запізнення і випередження. На даний час для таких задач нема поширених алгоритмів знаходження розв'язків.

Результати голосування:

«За» 5 членів ради,
«Проти» 0 членів ради

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада присуджує Візінській Ірині Іванівні ступінь доктора філософії з галузі знань 11 «Математика і статистика» за спеціальністю 113 «Прикладна математика»

**Голова спеціалізованої
вченої ради
доктор фізико-математичних
наук, професор, завідувач
кафедри прикладної
математики та
інформаційних технологій**

Ярослав БІГУН

